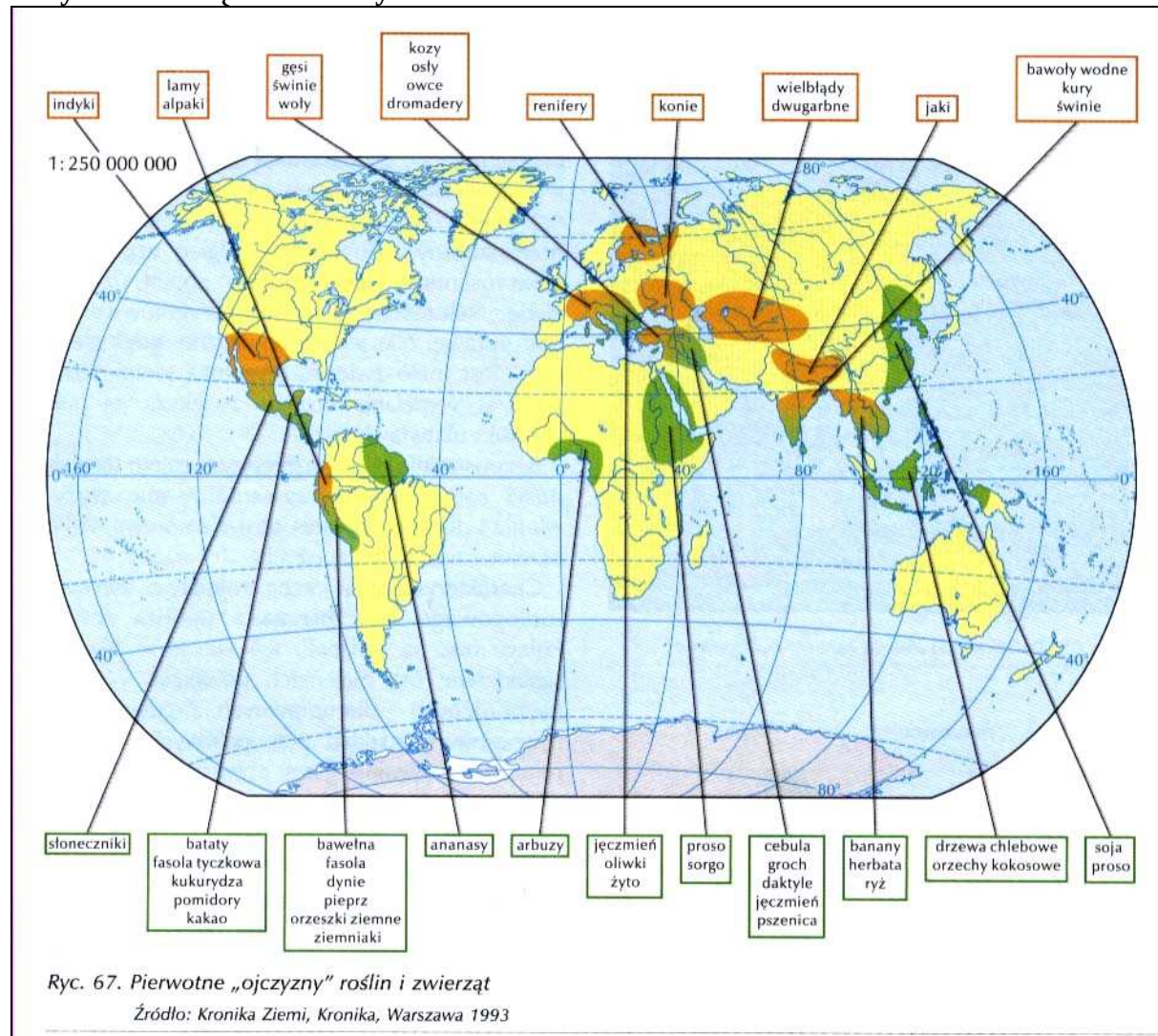

Uprawy roślin na świecie

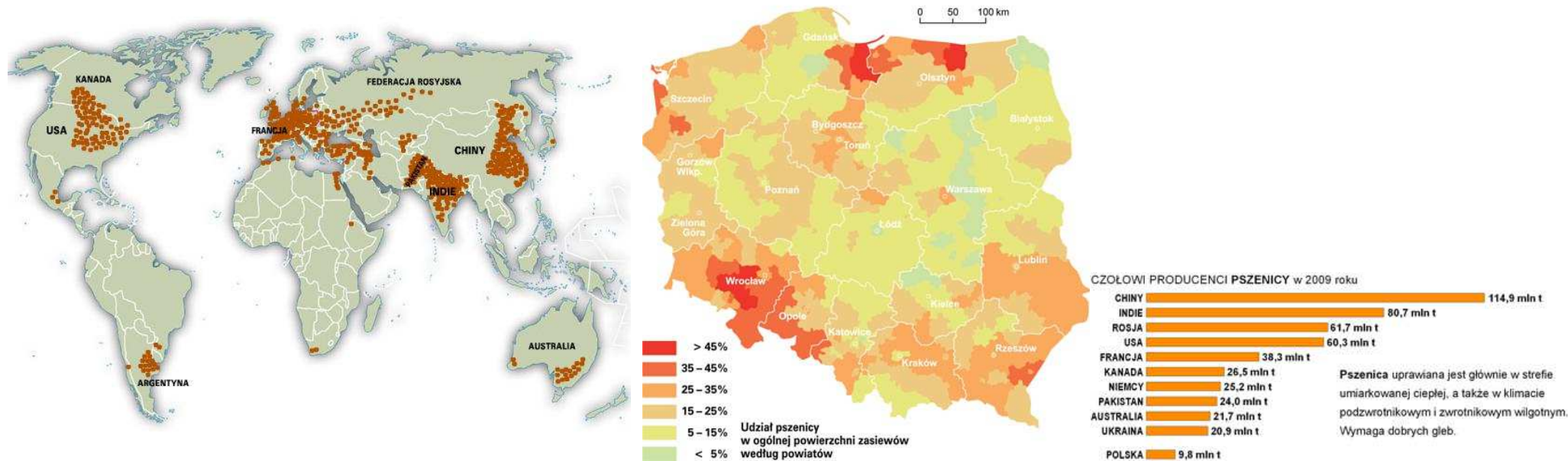
Pochodzenie roślin uprawnych i zwierząt hodowlanych:

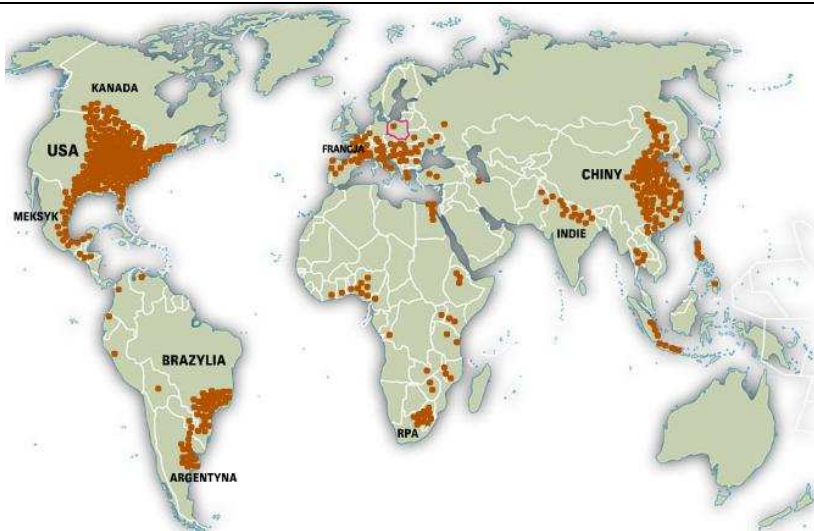
Źródło: Kop J., Kucharska M., Szkurłat E.: Geografia społeczno-ekonomiczna Podręcznik Liceum ogólnokształcące zakres rozszerzony; Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2003

Roślina	Charakterystyka rośliny	Zbiory i główni producenci	Rozmieszczenie upraw																																																																																								
ZBOŻA – rośliny trawiaste uprawiane na ziarno. Mogą być jednoroczne (zboża jare) lub dwuletnie (zboża ozime) Przeznaczenie zbóż: • KWR – pasza dla zwierząt, konsumpcja przez człowieka, zasiewy • KSR – konsumpcja przez człowieka, zasiewy, pasza dla zwierząt																																																																																											
UDZIAŁ PAŃSTW W ŚWIATOWYCH ZBIORACH ZBÓŻ w 2004 roku <table><caption>UDZIAŁ PAŃSTW W ŚWIATOWYCH ZBIORACH ZBÓŻ w 2004 roku</caption><tr><th>Państwo</th><th>Procent</th></tr><tr><td>CHINY</td><td>18,8%</td></tr><tr><td>USA</td><td>17,2%</td></tr><tr><td>INDIE</td><td>10,1%</td></tr><tr><td>pozostałe państwa</td><td>22,3%</td></tr><tr><td>ROŚJA</td><td>3,3%</td></tr><tr><td>FRANCJA</td><td>3,1%</td></tr><tr><td>INDONEZJA</td><td>2,9%</td></tr><tr><td>BRAZYLIA</td><td>2,9%</td></tr><tr><td>NIEMCY</td><td>2,3%</td></tr><tr><td>KANADA</td><td>2,2%</td></tr><tr><td>UKRAINA</td><td>1,9%</td></tr><tr><td>BANGLADESZ</td><td>1,7%</td></tr><tr><td>WIETNAM</td><td>1,7%</td></tr><tr><td>AUSTRALIA</td><td>1,6%</td></tr><tr><td>TURCJA</td><td>1,5%</td></tr><tr><td>ARGENTYNA</td><td>1,4%</td></tr><tr><td>MEKSYK</td><td>1,3%</td></tr><tr><td>TAJLANDIA</td><td>1,3%</td></tr><tr><td>PAKISTAN</td><td>1,3%</td></tr><tr><td>POLSKA</td><td>1,29%</td></tr></table> UDZIAŁ PAŃSTW W ŚWIATOWYCH ZBIORACH ZBÓŻ w 2009 roku <table><caption>UDZIAŁ PAŃSTW W ŚWIATOWYCH ZBIORACH ZBÓŻ w 2009 roku</caption><tr><th>Państwo</th><th>Procent</th></tr><tr><td>CHINY</td><td>19,4%</td></tr><tr><td>USA</td><td>16,9%</td></tr><tr><td>INDIE</td><td>9,9%</td></tr><tr><td>ROŚJA</td><td>3,8%</td></tr><tr><td>INDONEZJA</td><td>3,3%</td></tr><tr><td>BRAZYLIA</td><td>2,9%</td></tr><tr><td>FRANCJA</td><td>2,8%</td></tr><tr><td>KANADA</td><td>2,0%</td></tr><tr><td>BANGLADESZ</td><td>1,9%</td></tr><tr><td>UKRAINA</td><td>1,8%</td></tr><tr><td>WIETNAM</td><td>1,7%</td></tr><tr><td>PAKISTAN</td><td>1,5%</td></tr><tr><td>TAJLANDIA</td><td>1,5%</td></tr><tr><td>AUSTRALIA</td><td>1,4%</td></tr><tr><td>TURCJA</td><td>1,3%</td></tr><tr><td>MYANMAR</td><td>1,3%</td></tr><tr><td>MEKSYK</td><td>1,3%</td></tr><tr><td>NIGERIA</td><td>1,2%</td></tr><tr><td>POLSKA</td><td>1,2%</td></tr><tr><td>ARGENTYNA</td><td>1,0%</td></tr><tr><td>EGIPT</td><td>1,0%</td></tr><tr><td>pozostałe państwa</td><td>18,9%</td></tr></table> Źródło: Portal Edukacyjny Wiking				Państwo	Procent	CHINY	18,8%	USA	17,2%	INDIE	10,1%	pozostałe państwa	22,3%	ROŚJA	3,3%	FRANCJA	3,1%	INDONEZJA	2,9%	BRAZYLIA	2,9%	NIEMCY	2,3%	KANADA	2,2%	UKRAINA	1,9%	BANGLADESZ	1,7%	WIETNAM	1,7%	AUSTRALIA	1,6%	TURCJA	1,5%	ARGENTYNA	1,4%	MEKSYK	1,3%	TAJLANDIA	1,3%	PAKISTAN	1,3%	POLSKA	1,29%	Państwo	Procent	CHINY	19,4%	USA	16,9%	INDIE	9,9%	ROŚJA	3,8%	INDONEZJA	3,3%	BRAZYLIA	2,9%	FRANCJA	2,8%	KANADA	2,0%	BANGLADESZ	1,9%	UKRAINA	1,8%	WIETNAM	1,7%	PAKISTAN	1,5%	TAJLANDIA	1,5%	AUSTRALIA	1,4%	TURCJA	1,3%	MYANMAR	1,3%	MEKSYK	1,3%	NIGERIA	1,2%	POLSKA	1,2%	ARGENTYNA	1,0%	EGIPT	1,0%	pozostałe państwa	18,9%
Państwo	Procent																																																																																										
CHINY	18,8%																																																																																										
USA	17,2%																																																																																										
INDIE	10,1%																																																																																										
pozostałe państwa	22,3%																																																																																										
ROŚJA	3,3%																																																																																										
FRANCJA	3,1%																																																																																										
INDONEZJA	2,9%																																																																																										
BRAZYLIA	2,9%																																																																																										
NIEMCY	2,3%																																																																																										
KANADA	2,2%																																																																																										
UKRAINA	1,9%																																																																																										
BANGLADESZ	1,7%																																																																																										
WIETNAM	1,7%																																																																																										
AUSTRALIA	1,6%																																																																																										
TURCJA	1,5%																																																																																										
ARGENTYNA	1,4%																																																																																										
MEKSYK	1,3%																																																																																										
TAJLANDIA	1,3%																																																																																										
PAKISTAN	1,3%																																																																																										
POLSKA	1,29%																																																																																										
Państwo	Procent																																																																																										
CHINY	19,4%																																																																																										
USA	16,9%																																																																																										
INDIE	9,9%																																																																																										
ROŚJA	3,8%																																																																																										
INDONEZJA	3,3%																																																																																										
BRAZYLIA	2,9%																																																																																										
FRANCJA	2,8%																																																																																										
KANADA	2,0%																																																																																										
BANGLADESZ	1,9%																																																																																										
UKRAINA	1,8%																																																																																										
WIETNAM	1,7%																																																																																										
PAKISTAN	1,5%																																																																																										
TAJLANDIA	1,5%																																																																																										
AUSTRALIA	1,4%																																																																																										
TURCJA	1,3%																																																																																										
MYANMAR	1,3%																																																																																										
MEKSYK	1,3%																																																																																										
NIGERIA	1,2%																																																																																										
POLSKA	1,2%																																																																																										
ARGENTYNA	1,0%																																																																																										
EGIPT	1,0%																																																																																										
pozostałe państwa	18,9%																																																																																										
Pszenica	Wymaga: • Żyznych gleb • Terenów równinnych • Obszarów niezbyt wilgotnych i gorących • Długiego (ok.. 14h) dnia w czasie wykształcania się i dojrzewania ziarna Najwięksi eksporterzy: USA, Kanada, Francja, Australia, Argentyna	Główni producenci: Chiny, USA, Indie, Francja Największe plony: Holandia, WB, Dania, Francja	Głównie strefa umiarkowana ciepła i podzwrotnikowa • Strefa lasów liściastych Europy Zach., • Strefa stepu Europy Wschodniej • Pogórze Kazachskie • Pendżab w Indiach • Nizina Mandżurska • Płw. Azja Mniejsza • SE część Australii • Strefa prairii na granicy USA i Kanady • Tereny pampy w Argentynie																																																																																								

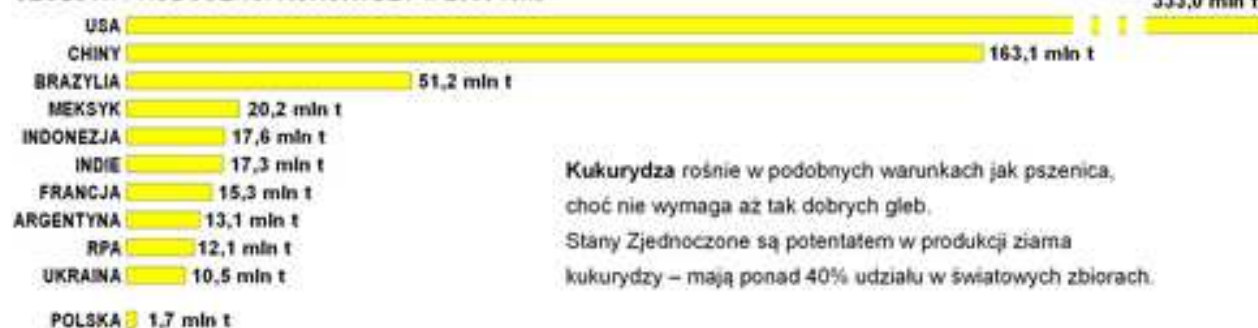
UPRAWA PSZENICY w Polsce

Kukurydza	- Należy do roślin jednorocznych - W stanie dzikim rośnie w Ameryce Środkowej - Wymaga długiego okresu wegetacji - Nie znosi przymrozków - W klimacie umiarkowanym kontynentalnym uprawiana na zielonkę - Przeznaczona na wyżywienie i paszę - Daje wyższe plony niż inne zboża	Główni producenci: Chiny, Brazylia, USA, Argentyna, Meksyk Najwyższe plony: Włochy, Hiszpania, Francja	- Południe i zachód Europy - Wschód i północ Ameryki S - Południowa, środkowa i wschodnia część Ameryki N - Południowa i wschodnia część Azji - Południe i północ Afryki - SE Australia
-----------	---	--	--

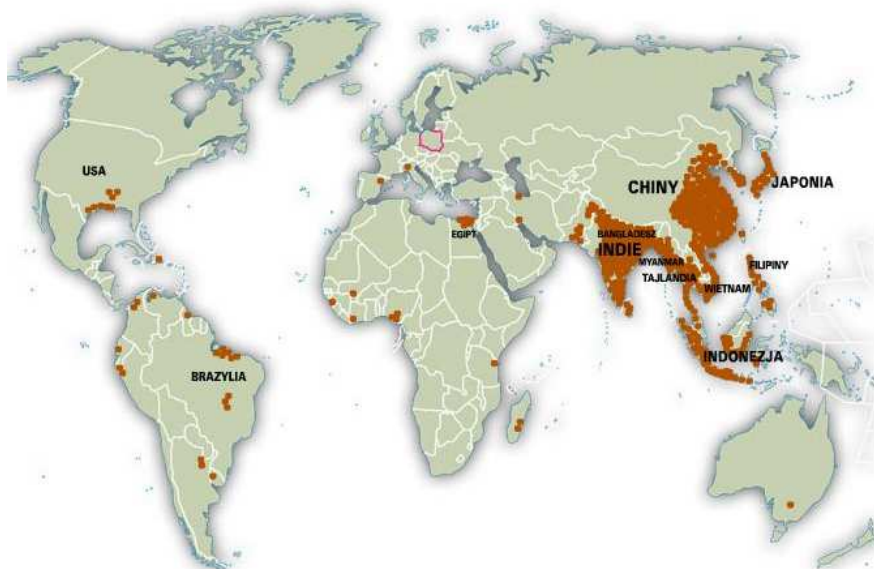

CZOŁOWI PRODUCENCI KUKURYDZY w 2009 roku

Kukurydza rośnie w podobnych warunkach jak pszenica, choć nie wymaga aż tak dobrych gleb. Stany Zjednoczone są potentatem w produkcji ziarna kukurydzy – mają ponad 40% udziału w światowych zbiorach.

Ryż	- Należy do traw jednorocznych - W czasie wzrostu wymaga wysokiej temperatury i dużej ilości wody - W czasie wykształcania i dojrzewania ziarna długość dnia nie powinna przekraczać 14h - Ma krótki okres wegetacji, więc w klimacie zwrotnikowym monsunowym można go zbierać 5 razy w ciągu 2 lat - Dwie odmiany: nizinny (mokry) i górski (suchy) - Filipińczycy w XX wieku wyhodowali wysokoplenną odmianę tego zboża - To podstawowy produkt spożywczy połowy ludności świata	Główni producenci: Chiny, Indie, Indonezja, Bangladesz Najwyższe plony: Egipt, Korea S, USA Eksporterzy: Tajlandia, USA, Wietnam	- E, SE i S Azja - Basen Morza Śródziemnego - Brazylia SE - Australia NE
-----	--	---	---

CZOŁOWI PRODUCENCI RYŻU w 2009 roku

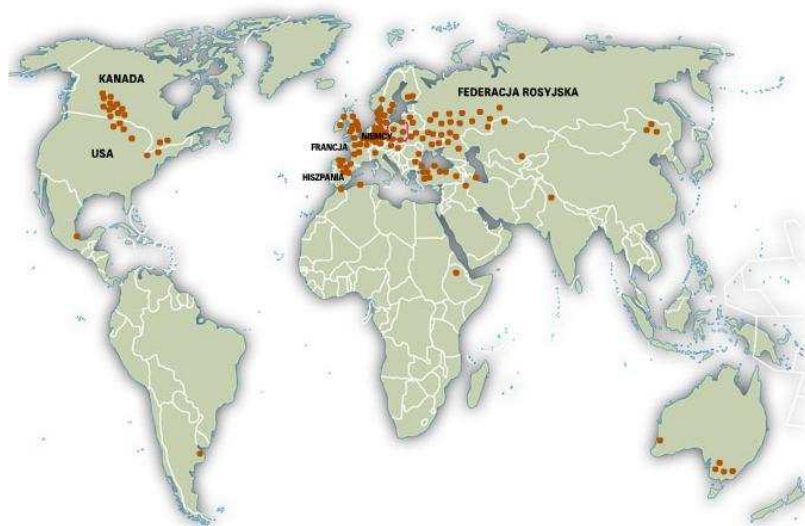
Ryż to roślina o specyficznych wymaganiach – potrzebuje dużych ilości wilgoci (rośnie w wodzie) i wysokich temperatur. Najlepsze efekty przynosi uprawa na obszarach monsunowych. Tylko 2 państwa – Chiny i Indie – mają w sumie prawie 50% udziału w ogólnoświatowych zbiorach ryżu.

Jęczmień

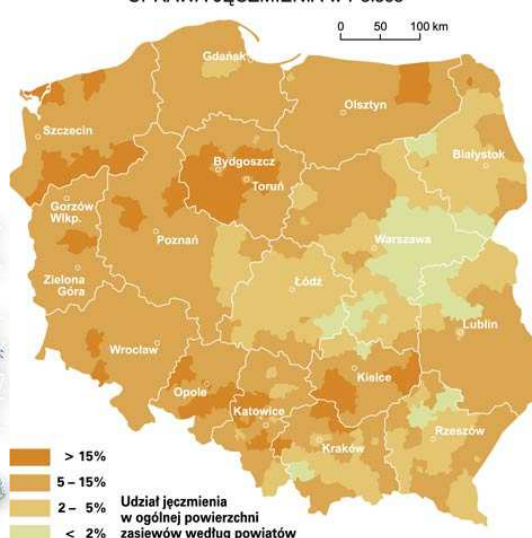
- Roślina jednoroczna lub dwuletnia
- Uprawiana na pasze, kasze, mąki

Producenci: Kanada, Niemcy, Rosja

Wszystkie regiony świata

UPRAWA JĘCZMIENIA w Polsce

CZOŁOWI PRODUCENCI JĘCZMIENIA w 2009 roku

Jęczmień jest czwartym co do wielkości zbiorów zbożem na świecie – 150 mln t w 2009 roku (dla porównania pszenicy zebrano 682 mln t, ryżu 679 mln, a kukurydzy aż 817 mln t). Uprawia się go przede wszystkim w strefie umiarkowanej i rzadziej w podzwrotnikowej.

Sorgo

- Uprawiana na pasze w KWR i na kasze w KSR
- Zboże strefy międzyzwrotnikowej

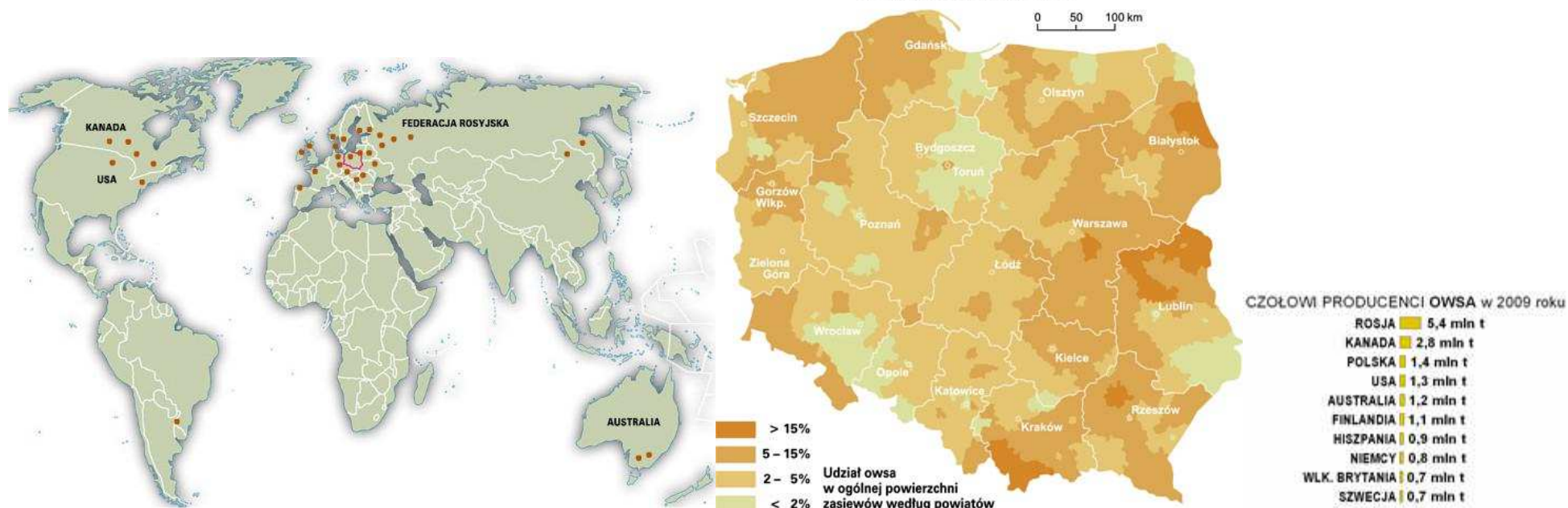
Producenci: USA, Indie, Nigeria, Meksyk

Tereny o niskich sumach opadów na wszystkich kontynentach

Owies	• Trawa jednoroczna • Ma niskie wymagania termiczne • Uprawa na kasze i płatki • W krajach Europy roślina uprawiana na paszę dla koni	Producenci: Rosja, Kanada, USA, Polska	Obszary strefy umiarkowanej Europy i Ameryki N
-------	--	--	--

UPRAWA OWSA w Polsce

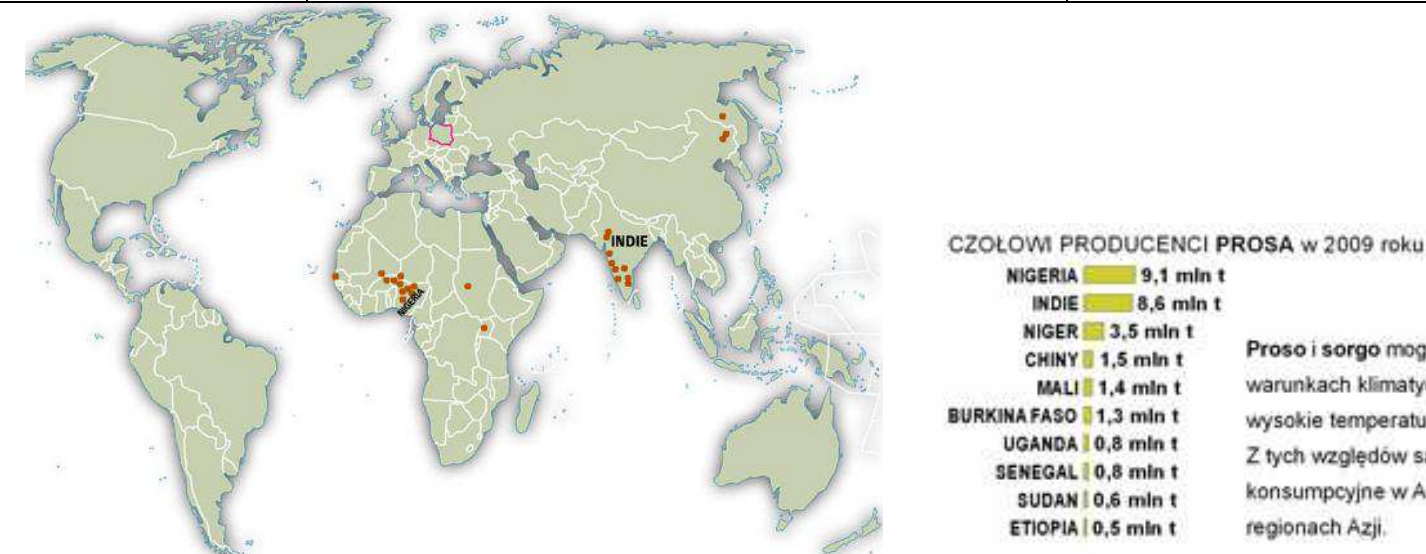

Proso

- Roślina o niskich wymaganiach glebowych
- Zboże strefy międzyzwrotnikowej
- Ziarno przeznaczone na kaszę i mąkę (nie nadaje się do wypieku)

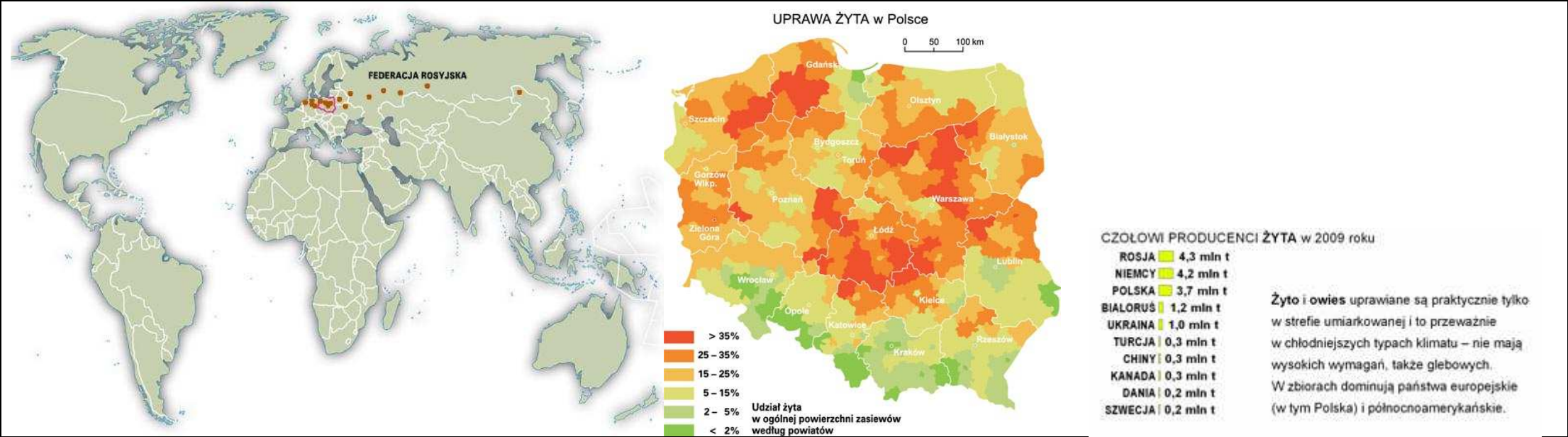
Producenci: Ondie, Nigeria, Chiny, Niger, Mali

Tereny o niskich sumach opadów
Większość upraw w krajach Azji i Afryki

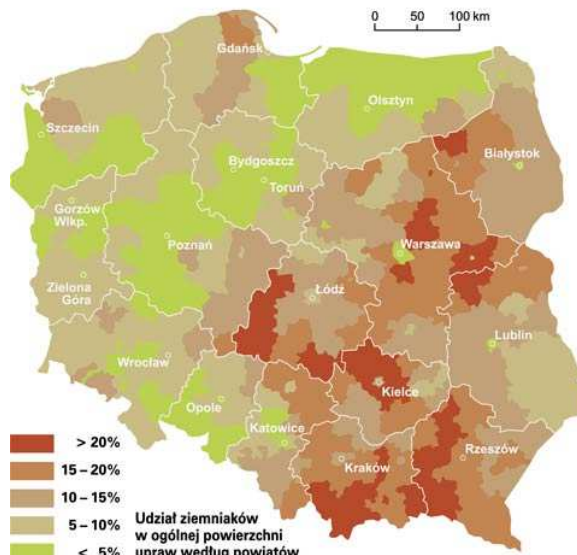
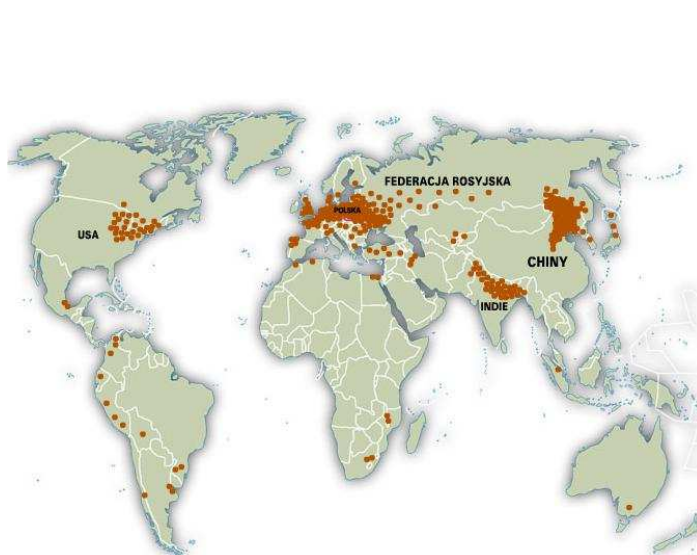
Proso i sorgo mogą być uprawiane w trudnych warunkach klimatycznych (mało opadów, wysokie temperatury) i na słabych glebach. Z tych względów są to główne zboża konsumpcyjne w Afryce i w suchych regionach Azji.

Żyto	- Trawa jednoroczna lub dwuletnia - Niskie wymagania glebowe - Uprawiana na mąkę i pasze	Producenci: Polska, Niemcy, Rosja, Białoruś, Ukraina	Środkowa i wschodnia Europa
------	--	--	-----------------------------

ROŚLINY BULWIASTE - Rośliny wysokopienne - Wymagają dużych nakładów pracy			
Ziemniaki	- W stanie dzikim rośnie na Wyżynie Peruwiańskiej - Lubi gleby lekkie - Potrzebuje dużo wilgoci w czasie rozwoju bulw - Nie lubi wysokich temperatur	Producenci: Chiny, Rosja, Polska, USA, Indie Eksporterzy: Holandia, Polska, kraje basenu Morza Śródziemnego	Francja, Niemcy, Polska, Ukraina, Rosja Nizina Mandżurska Tereny graniczne USA i Kanady

UPRAWA ZIEMNIAKÓW w Polsce

CZOŁOWI PRODUCENCI ZIEMNIAKÓW w 2009 roku

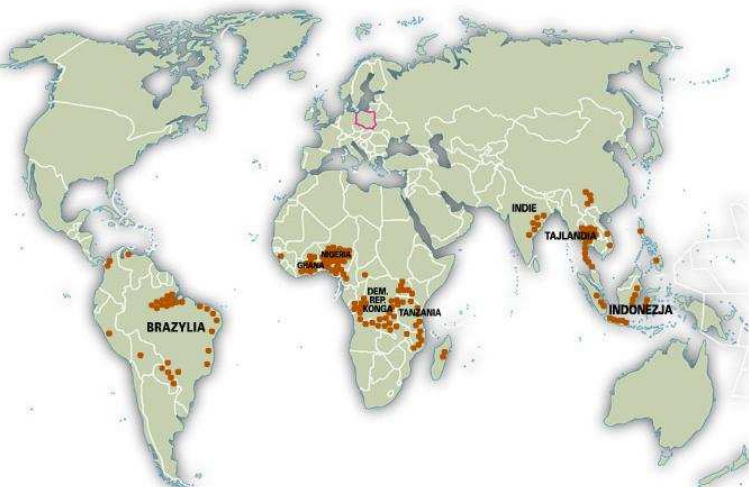
Ziemniaki są główną rośliną bulwiastą uprawianą w strefie umiarkowanej. Nie mają wysokich wymagań ani glebowych, ani klimatycznych, toteż są bardzo rozpowszechnione.

Maniok

- Krzew rosnący w stanie dzikim w Brazylii
- Posiada boczne bulwiaste korzenie
- Waga bulwy od 4 do 10 kg
- W stanie trującym bulwy są trujące
- Spożywa się po ugotowaniu, ususzeniu lub upieczeniu

Producenci: Nigeria, Brazylia, DR Kongo, Indonezja, Tajlandia

Kraje o klimacie równikowym w Ameryce S, Ameryce N i Afryce Indonezja, Malezja, Indie, Tajlandia

CZOŁOWI PRODUCENCI MANIOKU w 2009 roku

Maniok jest rośliną bulwiastą, która powszechnie występuje w gorącej strefie równikowej. Ma bardzo duże znaczenie żywieniowe, a ponadto niektóre gatunki manioku dostarczają kauczuku (głównie w Ameryce Południowej).

Bataty

- Roślina płożąca

Producenci: Chiny, Uganda, Indonezja, Wietnam

- Część korzeni to bulwy
- Waga bulwy - ok. 3,5 kg
- Zastosowanie podobne jak ziemniaka

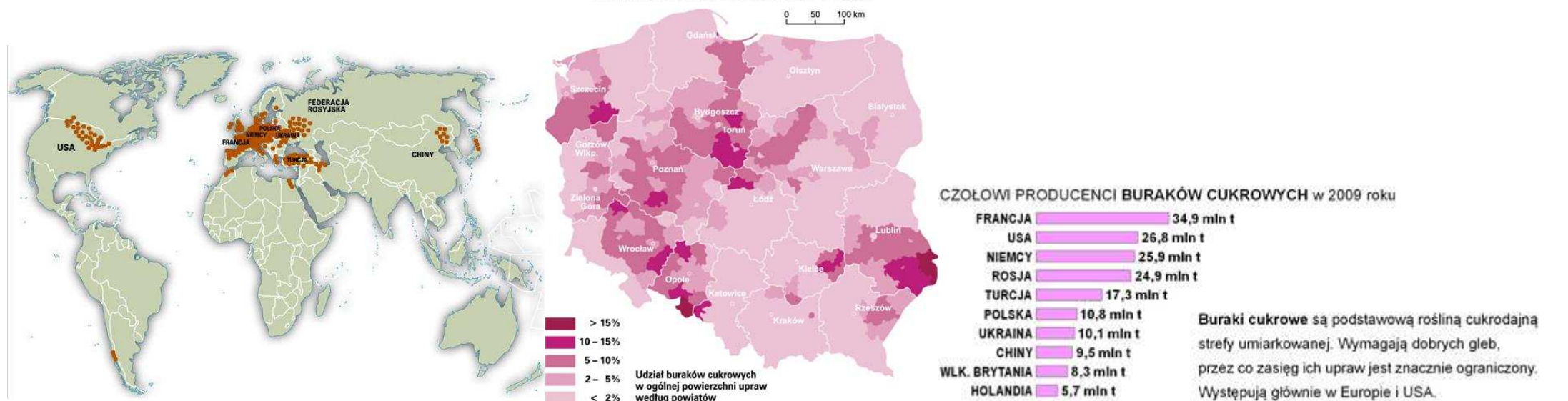
CZOŁOWI PRODUCENCI BATATÓW w 2009 roku

Bataty uprawiane są w strefie międzyzwrotnikowej, głównie w Azji i Afryce. Aż 80% światowej produkcji zbierane jest na południu Chin.

Jam	• Roślina płożąca • Wytwarza bulwy o długości kilkudziesięciu cm • Zawiera gorzką substancję, którą przed spożyciem należy wypłukać		
Taro	• Bylina • Wytwarza bulwy o wadze ok. 4 kg • Trująca w stanie surowym	Producenci: kraje równikowe Afryki np. Nigeria, Wybrzeże Kości Słoniowej, Ghana	
ROŚLINY CUKRODAJNE			
Burak cukrowy	• Roślina roczna (częściej dwuletnia) • Zaliczana jest do roślin okopowych, przemysłowych • Korzeń zawiera ok. 20% cukru • Wymaga żyznych gleb	Producenci: Francja, USA, Niemcy, Turcja, Ukraina, Polska	Uprawiana głównie w Europie i Ameryce N

UPRAWA BURAKÓW CUKROWYCH w Polsce

Trzcina cukrowa	• Trawa wieloletnia o wysokości 5-6 m • W łodydze zawiera 13-20% cukru • Potrzebuje wysokiej temperatury i wilgoci • Wykorzystywana również do produkcji biopaliwa	Producenci: Brazylia, Indie, Chiny, Pakistan, Meksyk	Azja i Ameryka Łacińska, Australia, Afryka
-----------------	---	--	--

ROŚLINY TŁUSZCZODAJNE			
Tłuszcza znajduje się w owocach lub nasionach Możemy używać go do celów spożywczych lub technicznych			
Soja	• Roślina motylkowa, wieloodmianowa	USA, Brazylia, Argentyna,	We wszystkich strefach klimatycznych, gdzie

- W strąkach ziarna zawiera ok. 20% tłuszczu

Chiny, Indie

możliwe są uprawy polowe
Głównie w klimacie podzwrotnikowym i
zwrotnikowym

CZOŁOWI PRODUCENCI SOI w 2009 roku

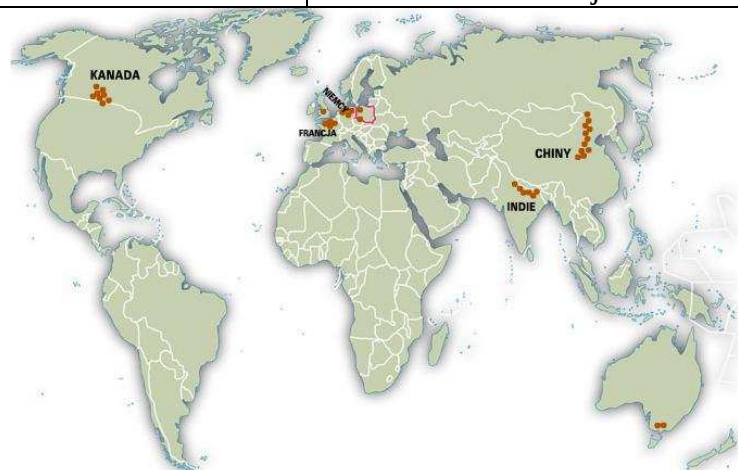
Soja uprawiana jest głównie w Ameryce – USA,
Brazylia i Argentyna mają w sumie 80% udziału
w światowych zbiorach.
Może być wykorzystywana nie tylko do produkcji
oleju, ale także do bezpośredniego spożycia.

Rzepak

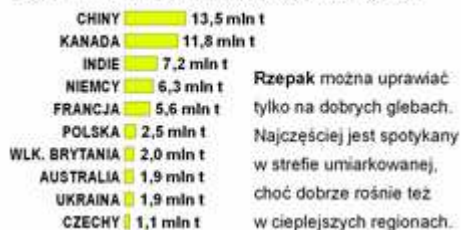
- Jednoroczna lub dwuletnia
- Roślina kapustna, której nasiona zawierają do 40% tłuszczu
- Główna roślina tłuszczodajna strefy umiarkowanej

Chiny, Kanada, Indie, Francja,
Polska

Uprawiana w strefie klimatów umiarkowanych i
podzwrotnikowych

CZOŁOWI PRODUCENCI RZEPAKU w 2009 roku

Rzepak można uprawiać
tylko na dobrych glebach.
Najczęściej jest spotykany
w strefie umiarkowanej,
choć dobrze rośnie też
w cieplejszych regionach.

Orzeszki ziemne

- Roślina motylkowa pochodząca z Brazylii
- Po przekwitnięciu wytwarzają się strąki, które

Chiny, Indie, Nigeria, USA,
Sudan

Uprawiana w klimacie zwrotnikowym,
podzwrotnikowym i podrównikowym

wrastają w glebę a w nich rozwijają się ziarna
zawierające do 50% tłuszczu

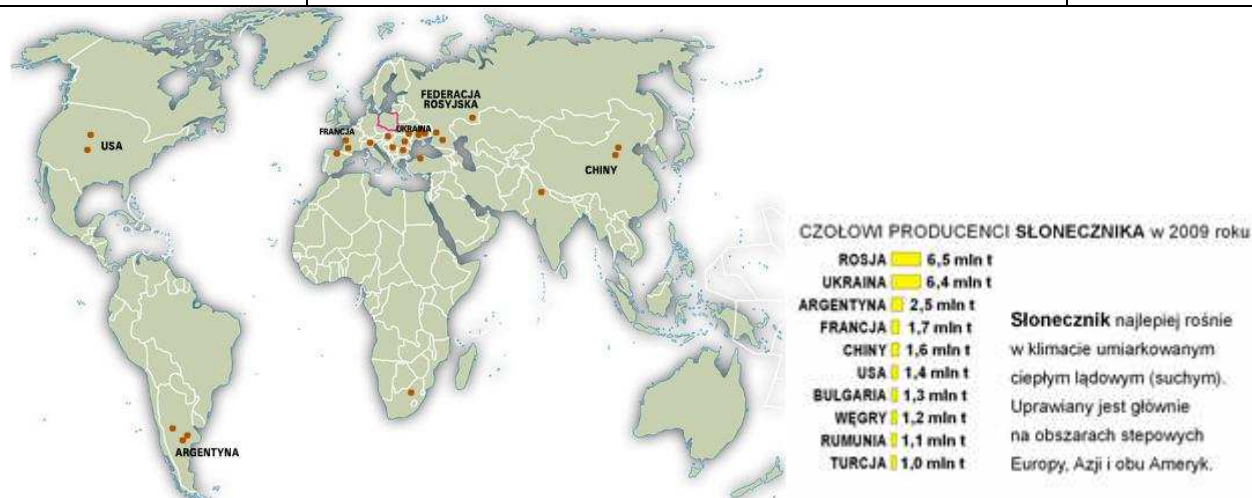

Słonecznik

- Wymaga żyznych gleb i dużego nasłonecznienia
- Ziarno zawiera ok. 40% tłuszczu

Argentyna, Rosja, Ukraina,
USA, Francja

Uprawiana w strefie klimatów podzwrotnikowych i umiarkowanych ciepłych

Oliwka

- Drzewo długowieczne, żyjące nawet do 1000 lat
- Owoce i ziarna zawierają do 20% tłuszczu

Hiszpania, Włochy, Grecja,
Tunezja, Maroko

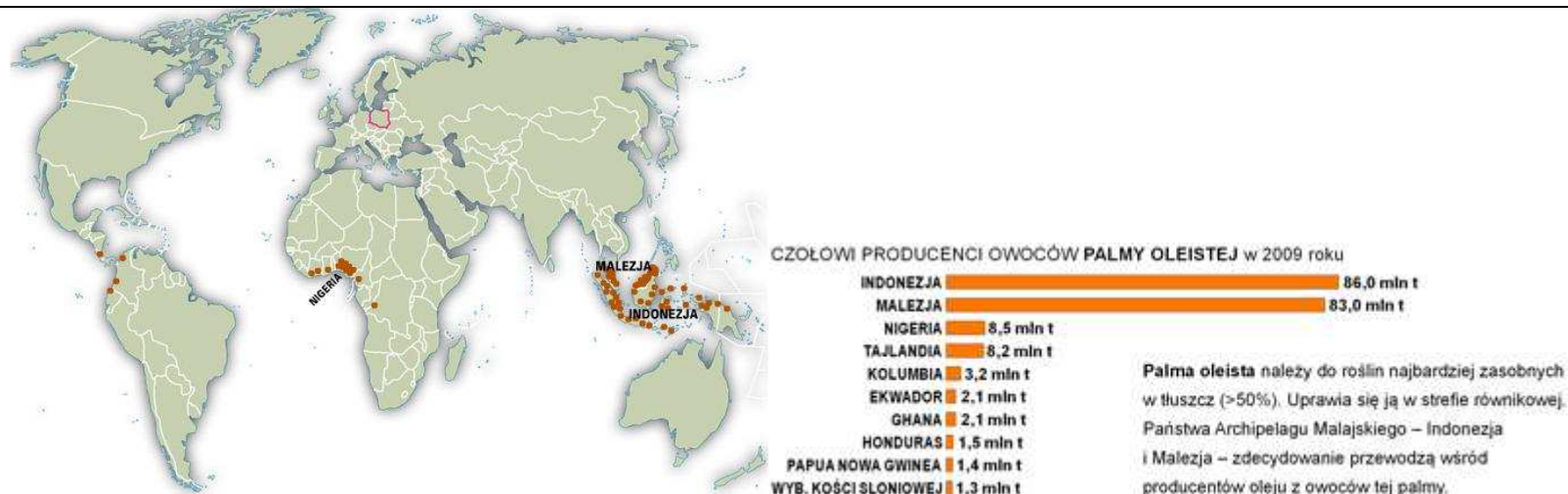
Państwa basenu Morza Śródziemnego

Palma kokosowa	• Drzewo klimatu równikowego • Miąższ owocowy (kopra) zawiera do 70% tłuszczu	Filipiny, Indonezja, Indie, Meksyk, Wietnam	Strefa klimatów równikowych, podrównikowych, zwrotnikowych morskich i klimatów ciepłych o odmianie monsunowej
----------------	---	---	---

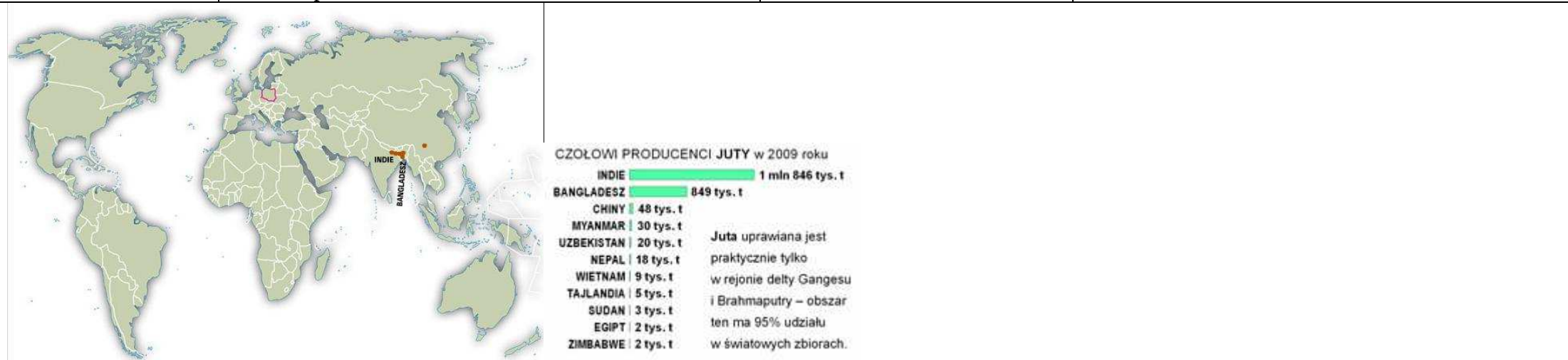
Palma oleista	• Drzewo klimatu równikowego o owocach wielkości śliwki • Owoce i nasiona zawierają 20-35% tłuszczu • Olej z owoców stosowany jest jako tłuszcz techniczny	Nigeria, Zair, Indonezja	Strefa klimatów równikowych
---------------	--	--------------------------	-----------------------------

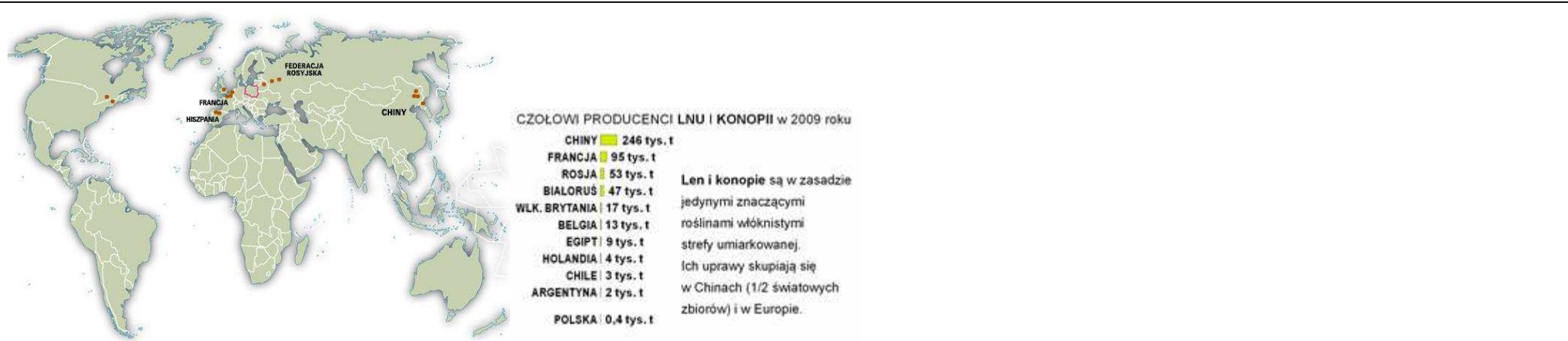
Sezam	Roślina jednoroczna wytwarzająca dużo drobnych nasion zawierających do 50% tłuszczu	Indie, Chiny Myanmar (Birma), Sudan, Nigeria	Strefa klimatów zwrotnikowych i podzwrotnikowych
ROŚLINY WŁÓKNODAJNE (= WŁÓKNISTE)			
Bawełna	- Roślina roczna lub krzew wieloletni - W przemyśle włókienniczym wykorzystuje się okwiat i włókna łądogowe (do produkcji powrozów) - Produkuje się z niej (nasiona) również olej - Najwyższe plony daje w klimacie gorącym i wilgotnym, a włókna o niższej jakości można uprawiać w klimacie kontynentalnym	Chiny, Indie, USA, Pakistan, Uzbekistan, Turcja	Strefa klimatów zwrotnikowych i podzwrotnikowych

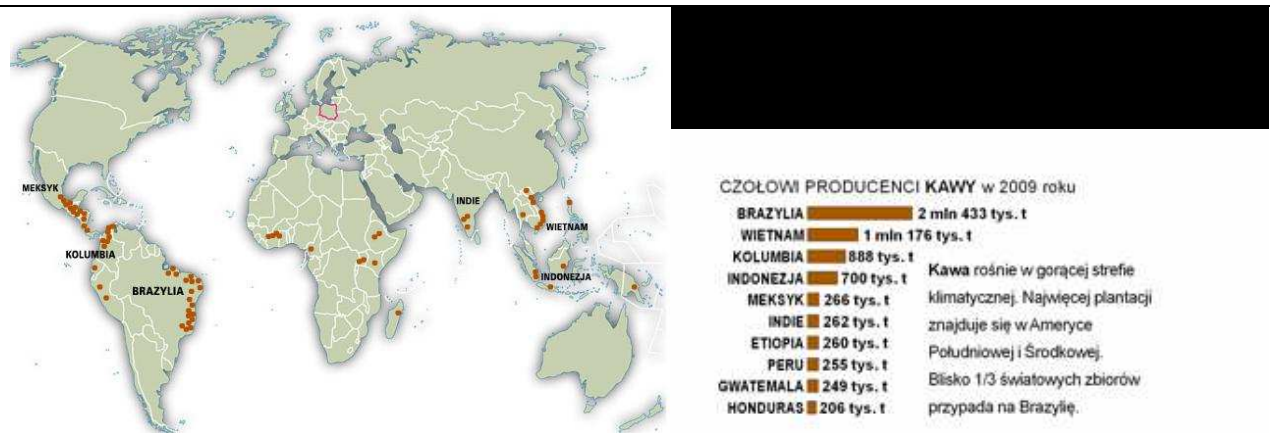
Juta	- Roślina jednoroczna pochodząca z Indii - Łodyga zawiera włókna - Używana do produkcji tkanin opatrunkowych, tapicerki i worków	Indie, Bangladesz, Chiny, Brazylia	Strefa klimatu zwrotnikowego morskiego i monsunowego
------	--	------------------------------------	--

Len	- Roślina roczna o niskich wymaganiach termicznych lecz wysokich wymaganiach wodnych - Wymaga dużych nakładów pracy - Z łodyg otrzymuje się włókna a z ziarna olej	Chiny, Rosja, Francja, Białoruś, Holandia	Strefa klimatu umiarkowanego
-----	--	---	------------------------------

Agawa sizalowa	Bylina	Meksyk, Tanzania, Kenia, Brazylia	Strefa klimatu podrównikowego kontynentalnego i zwrotnikowego
Kauczukowiec	- Jest rośliną przemysłową, nie jest włóknodajna - To wiecznie zielone drzewo z Niziny Amazonki, którego żywicę używa się do produkcji gumy. Uprawiana na plantacjach - Nasiona zawierają od 30 do 40% oleju używanego do produkcji pokostów	Tajlandia, Indonezja, Malezja, Indie, Chiny	Azja SE, Nigeria, Brazylia
UŻYWKI To rośliny uprawiane dla celów smakowych, aromatycznych, pobudzają też układ nerwowy			
Kawa	- Kawowiec to krzew rosnący w stanie dzikim na Wyżynie Abisyńskiej - Wymaga ciepłego klimatu i umiarkowanych opadów oraz żyznych gleb - Kawę otrzymuje się z palonych i mielonych ziaren - Zawiera ok. 1,5% kofeiny	Brazylia, Kolumbia, Indonezja, Meksyk, Wietnam	Gwatemala, Meksyk, Honduras, Panama, Kolumbia, Wenezuela, wschodnia i południowo wschodnia część Wyżyny Brazylijskiej, Wybrzeże Kości Słoniowej, Ghana, Etiopia, Uganda, Rwanda, Indonezja

CZOŁOWI PRODUCENCI KAWY w 2009 roku

BRAZYLIA	2 mln 433 tys. t
WIETNAM	1 mln 176 tys. t
KOLUMBIA	888 tys. t
INDONEZJA	700 tys. t
MEKSYK	266 tys. t
INDIE	262 tys. t
ETIOPIA	260 tys. t
PERU	255 tys. t
GWATEMALA	249 tys. t
HONDURAS	206 tys. t

Kawa rośnie w gorącej strefie klimatycznej. Najwięcej plantacji znajduje się w Ameryce Południowej i Środkowej. Blisko 1/3 światowych zbiorów przypada na Brazylię.

Herbata	- Krzew herbaciany w stanie dzikim rośnie w Azji SE - Nie wymaga żyznych gleb - Wymaga ciepłego klimatu o równomiernie rozłożonych opadach - Nasiona zawierają do 35% tłuszczu, używanego jako tłuszcz techniczny - Napar z zielonych liści daje herbatę zieloną a ze sfermentowanych i wysuszonych – czarną - Liście zawierają 2 – 4% teiny	Indie, Chiny, Kenia, Sri Lanka
---------	---	--------------------------------

Indie, Sri Lanka, Indonezja, dorzecze Jangcy w Chinach, Turcja, Kenia, Gruzja

CZOŁOWI PRODUCENCI HERBATY w 2009 roku

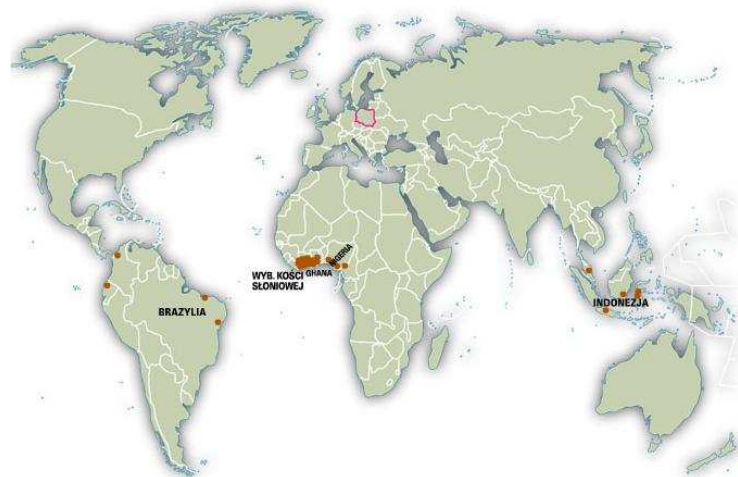
CHINY	1 mln 317 tys. t
INDIE	806 tys. t
KENIA	314 tys. t
SRI LANKA	290 tys. t
TURCJA	199 tys. t
WIETNAM	175 tys. t
INDONEZJA	160 tys. t
JAPONIA	86 tys. t
ARGENTYNA	76 tys. t
TAJLANDIA	64 tys. t
BANGLADESZ	59 tys. t

Herbata uprawiana jest głównie w Azji, a także w Afryce. W Ameryce Pd. duże znaczenie ma yerba mate (herbata paragwajska), która rośnie na pograniczu Brazylii, Argentyny i Paragwaju.

Kakao	- Kakaowiec to drzewo lasu równikowego - W stanie dzikim rośnie na Nizinie Amazonki	Wybrzeże Kości Słoniowej, Ghana, Indonezja, Brazylia
-------	--	--

Wschodnia część Wyżyny Brazylijskiej, Okolice Zatoki Gwinejskiej, Indonezja

- Z kwiatów wyrastających z pnia (kaulifloria) rozwijają się strąki, których ziarna zawierają ok. 50% tłuszczu, z którego wyrabia się masło kakaowe
- Odtłuszczone nasiona miele się – otrzymuje się proszek, z którego robi się napój
- Ziarna kakaowca zawierają 1,5% teobrominy

CZOŁOWI PRODUCENCI KAKAO w 2009 roku

WYB. KOŚCI SŁONIOWEJ	1 mln 223 tys. t
INDONEZJA	800 tys. t
GHANA	700 tys. t
NIGERIA	500 tys. t
BRAZYLIA	225 tys. t
KAMERUN	210 tys. t
EKWADOR	121 tys. t
TOGO	80 tys. t
KOLUMBIA	49 tys. t
PAPUA NOWA GWINEA	48 tys. t

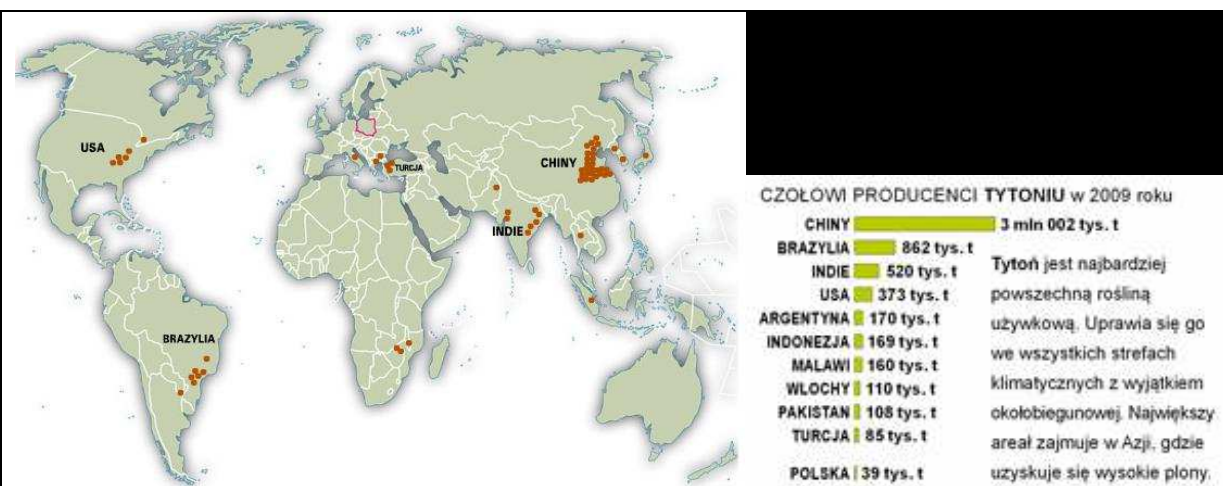
Uprawy kakaowca koncentrują się w Afryce, nad Zatoką Gwinejską – udział tego regionu w światowych zbiorach ziaren kakaowych sięga 70%.

Tytoń

- Roślina jednoroczna
- Wymaga ciepłego, umiarkowanie wilgotnego klimatu
- Liście zawierają nikotynę
- Po przefermentowaniu, wysuszeniu i skruszeniu używane SA do palenia
- Z liści po sproszkowaniu otrzymujemy tytoń

Chiny, USA, Indie, Brazylia

Strefa klimatów zwrotnikowych, podzwrotnikowych i umiarkowanych

Tytoń jest najbardziej powszechną rośliną użytkową. Uprawia się go we wszystkich strefach klimatycznych z wyjątkiem okołobiegunowej. Największy areal zajmuje w Azji, gdzie uzyskuje się wysokie plony.

- **Źródło:** Kop J., Kucharska M., Szkurłat E.: Geografia społeczno-ekonomiczna Podręcznik Liceum ogólnokształcące zakres rozszerzony; Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2003
- Internetowy Atlas Wydawnictwa Wiking – Artykuł *Rolnictwo na świecie* <http://www.wiking.edu.pl/article.php?id=271#zboza>
- Mapa rozmieszczenia upraw na świecie i Internetowy Atlas Wydawnictwa Wiking
javascript:openNewClean('show_image.php?type=animation&f=geografia/animations/swiat_uprawy.swf','obrazek',900,700);
- Mapa upraw w Polsce – Internetowy Atlas Wydawnictwa Wiking - <http://www.wiking.edu.pl/article.php?id=273#uprawa>
- Koziół T.: Notatki z lekcji. Geografia. Geografia społeczno – gospodarcza świata. Wydawnictwo Szkolne OMEGA, Kraków 2000
- Wydawnictwo Edukacyjne Wiking, Rolnictwo na świecie i w Polsce <http://www.wiking.edu.pl/article.php?id=271> (mapy, wykresy, diagramy)